

Skúsenosti s výučbou architektúry

Bohumil Kováč

VÝZNAM A CIELE VEDECKO-PEDAGOGICKEJ KONFERENCIE NA FA STU

Architektúra ako dynamická disciplína neustále nastrojuje otázky o spôsobe vzdelávania pre výkon povolania architekta. Tak, ako sa rôznia prístupy k architektonickej tvorbe, jestvuje aj množstvo názorov na vzdelávanie architektov a ich prípravy pre prax. V tejto súvislosti život na našej fakulte otvára v rámci pedagogiky množstvo problémových okruhov.

Častou otázkou je definícia profilu absolventa fakulty. Po zavedení dvojstupňového systému štúdia sa objavujú prvé poznatky o jeho prednostiach i nedostatkoch. Diskutuje sa o spôsobe a obsahu prijímacích skúšok na školu. Neustále sú aktuálne otázky spôsobu "fungovania" troch v súčasnosti akreditovaných odborov štúdia - architektúry, urbanizmu a dizajnu - a ich vzájomných vzťahov. Špecializácia niektorých zameraní v druhom stupni štúdia otvára diskusiu o možnosti vzniku nových odborov štúdia. Pri formulovaní študijných programov sú každoročne registrované podnety na inováciu obsahovej i organizačnej stránky štúdia. V tejto súvislosti nás zaujímajú možnosti kompatibility s inými školami architektúry v zahraničí, otázky súvisiace s požiadavkami na univerzitný systém štúdia v rámci STU, ale aj možné väzby na iné univerzity.

Všetky tieto majú otázky v konečnom dôsledku vplyv na organizačnú štruktúru fakulty vzhľadom na tieto spätné väzby. Pristúpiť na organizačné zmeny je možné len po nájdení (resp. dohodnutí) odpovedí na celý načrtnutý komplex problémov.

Všetci cítíme rôznorodosť názorov na zodpovedanie týchto otázok. Je to vlastné povahe architekta - individuálneho tvorca. Jedným zo zmyslov konferencie "Edukačný program na FA STU" je predovšetkým dať priestor pre diskusiu.

Konferenciu považujeme za doteraz chýbajúcu platformu, na ktorej má možnosť prispieť do diskusie každý člen akademickej obce. Pozitívne mu vývoju "veci školy" musí byť vlastná otvorená výmena názorov - a tento jav treba požadovať za permanentný.

Pre definovanie obsahovej a organizačnej schémy konferencie spracovala odborná skupina pre prípravu konferencie (doc. M. Samová, M. Finka, arch. D. Gažová, J. Gregorová, P. Nahálka) nasledujúce základné tézy.

V snahe o získanie pokiaľ možno čo najširšieho konsenzu odbornej, najmä však pedagogickej verejnosti pri určovaní cieľov, metód a postupov realizácie procesu transformácie obsahového a organizačného formovania vzdelávania architektov na FA je potrebné akceptovať viacstupňovosť prípravy tohto procesu. Ide o to, aby sa v postupných krokoch predovšetkým:

- a) získal čo najkomplexnejší obraz názorov o aktuálnom stave, cieľových predstavách a spôsoboch ich dosiahnutia v tomto procese,
- b) analyzovali názory a podnety, ich jednotlivé charakteristiky, ich kontradikcie a exkluzivity, príbuznosti, následnosti a podmienenosti,
- c) vyšpecifikovali základné charakteristiky a princípy jednotlivých možných typov postupových ciest v tomto procese a dali sa posúdiť (schváliť) akademickej verejnosti,
- d) exaktne stanovili postupy a ich jednotlivé obsahové, organizačné a metodické kroky v písomných materiáloch, ktoré by sa po schválení akademickými orgánmi stali záväznými a tak jednoznačne určili aj zodpovednosť týchto orgánov pri ich uskutočňovaní.

Vyššie menované problémy možno zaradiť do systému úrovní, ktorý obsahuje analýzu súčasného stavu, cieľovú predstavu a spôsoby (metódy) na jej dosiahnutie. Zároveň bola vytýpaná štruktúra oblastí so zameraním hlavne na odbory štúdia, s nimi súvisiacu kompatibilitu profilu

absolventa (a jeho uplatnenie v praxi), obsah štúdia a na jeho organizáciu.

Na základe vzájomnej kombináciou úrovní a oblastí vzniká modulový systém problémových okruhov - s ohľadom naň boli v prípravnej fáze vyslovené nasledujúce orientačné otázky:

AI. Aký je podľa Vás aktuálny stav odboru - jeho pozitíva a negatíva (postavenie a úloha architekta v spoločnosti a pod.)?

AII. Máte cieľovú predstavu vývoja odboru, mohli by ste charakterizovať predpokladané zmeny v ňom?

AIII. Aké budú, podľa Vás, potrebné legislatívne, organizačné či iné opatrenia na dosiahnutie predpokladaného pozitívneho vývoja v odbore?

BI. Môžete vyšpecifikovať charakteristiku súčasného profilu absolventa, možnosti jeho uplatnenia v praxi, zhodnotiť jeho pozitíva a negatíva?

BII. Aký je Váš názor na zmenu profilu absolventa vo vzťahu k meniacim sa požiadavkám praxe?

BIII. Ktoré zmeny v systéme vzdelávania odporúčate ako prostriedok zmeny profilu absolventa?

CI. Aké sú pozitíva a negatíva v súčasnom obsahu vzdelávania?

CII. Aká cieľová predstava vývoja zmeny obsahu štúdia najviac korešponduje s predpokladanými potrebami zmeny absolventa?

CIII. Ktoré zmeny v študijných plánoch by podľa Vás zabezpečili najlepšie dosiahnutie Vašej predstavy zmeny obsahu štúdia?

DI. Aké sú pozitíva a negatíva organizácie štúdia a organizačnej štruktúry FA vo vzťahu k súčasnému systému a obsahu vzdelávania architektov?

DII. Kam by mali smerovať Vami navrhované zmeny organizácie štúdia a organizačnej štruktúry fakulty?

DIII. Aký je Váš návrh postupu zmien organizácie štúdia a organizačnej štruktúry Fakulty architektúry?

Možnosť vysloviť svoj názor má každý člen Fakulty architektúry. Z hľadiska konfrontácie s inými školami sme oslovili niekoľko významných osobností zo škôl architektúry doma i v zahraničí. Ich príspevky tvoria špeciálny blok, z ktorého môže vzísť výmena skúseností a zachytenie nových trendov.

Je zrejmé, že na mnohé otázky nenájdeme hneď odpovede. Jedným z cieľov konferencie je však otvoriť diskusiu o problémoch školy. Ja osobne ju chápem ako oficiálny úvod do "stálej konferencie", keď formou diskusných fór organizovaných v spolupráci so samosprávnymi orgánmi školy budeme hľadať odpovede na otázky života školy. Veríme, že takéto podujatia sú nielen odborne, ale aj ľudsky užitočné.

*

Doc. Ing.arch. Bohumil Kováč, CSc.,
prodekan FA STU pre pedagogickú činnosť

THE SIGNIFICANCE AND OBJECTIVES OF THE EDUCATIONAL CONFERENCE AT THE FA STU

By Bohumil Kováč

There are many views concerning the education and training of architects. The discussed profile of an architect, the two grade model of study, mutual relationship between the accredited branches of study, possibilities to introduce the new branches and innovation of the contents and organization of the study are just a few examples. The variety of views follows from the actual character of an architect as a creative profession. The purpose of this conference is to give floor for the discussion and gain the views of the present state, analyze them and specify a way to implement them. It is actually the introduction to the continual discussion which will be organized by the self-governing bodies of the FA STU as the "Discussion Forum".

Sylvia Clavel

K DYNAMIKE MODELOV ŠTÚDIA ARCHITEKTÚRY

V prvom rade by som chcela poďakovať Vašej fakulte, najmä však pánom Gürtlerovi a Špačkovi, za pozvanie na túto konferenciu a pripomenúť dlhotrvajúce priateľstvo medzi Fakultou architektúry STU v Bratislave a Školou architektúry v Paríži-Villemine. Po stretnutí na konferencii UNESCO v roku 1986 sme mali príležitosť konfrontovať spôsoby a prostriedky výchovy architektov v rôznych štátoch.

Prevládajúci liberálny model

Napriek hlbokým kontextuálnym zmenám sa predstavy o architektoch vo Francúzsku zmenili len málo, stále prevažuje predstava, že vykonávateľ architektonickej praxe je nezávislý architekt -liberál, autor svojho diela. Z tohto hľadiska sú pomery vo francúzskej architektúre a medzi francúzskymi architektami dobrým príkladom výnimčnosti v Európe, počínajúc Colbertom a končiac Napoleonom a kráľovskými architektami z Akadémie. Je tu príliš centralizovaný systém, v ktorom dokonca ešte aj dnes ostáva vzťah architekta k štátu nutnosťou a problémom. V skutočnosti je uznávanie odbornosti dosť nízke - okrem oblastí, v ktorých právomoci deleguje štát. Mimo inštitúcií pamiatkovej ochrany, štátnej správy Francúzska a štátnych urbanistov je vo verejnom sektore málo architektov, málo ich je v súkromných podnikoch, veľmi málo je architektov pracujúcich v slobodnom povolání.

Vzťahy **spoločenstvo - štát - profesia/výučba** vyžadujú, aby:

1. profesia bola organizovaná a životaschopná;
2. postavenie architektúry a architektov bolo určené priamo v legislatíve, a aby vzdelávanie